

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

4ο εξάμηνο

Διδάσκων: Μαρία Π. Καλογερά, Οικονομολόγος, MBA, Διδάκτωρ Διοίκησης Επιχειρήσεων

EMAIL επικοινωνίας: m.kalogera@go.uop.gr
Συνθηματικό : kalogerauop*1

Κόστος μεταποίησης αγροτικών προϊόντων

Κόστος Παραγωγής: Είναι η αξία της υπηρεσίας την οποία προσφέρουν οι συντελεστές παραγωγής η οποία μετασχηματίζεται σε μία μονάδα προϊόντος κατά την ίδια περίοδο.

Υπολογίζεται στο τέλος της λογιστικής περιόδου και περιλαμβάνει δαπάνες τριών συντελεστών παραγωγής που αναλογούν σε κάθε μονάδα παραγόμενου προϊόντος.

$$\text{ΚΠ} = \frac{\text{ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (ΣΔ)}}{\text{ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ}} = \frac{\text{ΕΥΡΩ}}{\text{ΚΙΛΟ}}$$

Σκοπός Επιχείρησης → Η επίτευξη ΚΕΡΔΟΥΣ

ΚΕΡΔΟΣ = Τιμή Προϊόντος - Κόστος Παραγωγής

Άρα για τη μεγιστοποίηση του κέρδους θα πρέπει να **αυξήσουμε** την Τιμή Προϊόντος ή να **μειώσουμε** το Κόστος Παραγωγής.

Κόστος μεταποίησης αγροτικών προϊόντων

Όμως, η τιμή σε μια ελεύθερη αγορά δεν καθορίζεται από την επιχείρηση συνεπώς η προσοχή στρέφεται στη μείωση του κόστους παραγωγής.

Οι επιχειρήσεις A και B παράγουν ίδιο προϊόν, ίδιας ποιότητας με διαφορετικά κόστη παραγωγής.

Η A με 0,11/κιλό και η B με 0,20/κιλό.

Αιτιολογείστε γιατί η A επιχείρηση βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση.

Διάκριση Κόστους

1. Ανάλογα με το στάδιο που βρίσκεται το προϊόν:

- α. Κόστος παραγωγής
- β. Κόστος μεταφοράς
- γ. Κόστος μεταποίησης
- δ. Κόστος εμπορίας

2. Ανάλογα με τον χρόνο υπολογισμού:

A. Ιστορικό ή Πραγματικό κόστος: Το εν λόγω κόστος υπολογίζεται στο τέλος της παραγωγικής διαδικασίας αφού έχουν συλλεγεί όλες οι πραγματικές δαπάνες που έγιναν για την παραγωγή.

B. Προϋπολογιστικό ή προϋπολογισμένο κόστος: Είναι εκείνο που καταρτίζεται πριν πραγματοποιηθεί η παραγωγή με βάση τα δεδομένα του παρελθόντος και τις συνθήκες που πρόκειται να διαμορφωθούν κατά τη χρονική περίοδο πραγματοποίησής του.

Διάκριση Κόστους

Ανάλογα με τον **σκοπό για τον οποίο υπολογίζεται**:

Α. Κόστος ευκαιρίας ή εναλλακτικό κόστος: Είναι η παραγωγή κάποιου αγαθού σε βάρος της παραγωγής κάποιων άλλων αγαθών **που θα μπορούσαν να παραχθούν** χρησιμοποιώντας τους ίδιους παραγωγικούς συντελεστές.

Ένα κλασικό παράδειγμα κόστους ευκαιρίας είναι όταν κάποιος αποφασίζει να παρακολουθήσει ένα μάθημα προγραμματισμού αντί να περάσει την ώρα του με μια άλλη δραστηριότητα, όπως να δουλέψει σε ένα εργαστήριο. Το κόστος ευκαιρίας σε αυτήν την περίπτωση είναι η αξία της εργασίας που θα μπορούσε να κάνει στο εργαστήριο αντί να παρακολουθήσει το μάθημα προγραμματισμού.

Κόστος ευκαιρίας προϊόντος Α σε μονάδες του προϊόντος Β

Οι χρησιμοποιούμενοι συντελεστές παραγωγής είναι δεδομένοι για την επιχείρηση. Συνεπώς για την αύξηση της παραγωγής ενός προϊόντος **αποσπώνται οι συντελεστές εκείνοι που συντελούν στην παραγωγή του άλλου προϊόντος**. Έτσι:

$$\begin{aligned} &\text{Κόστος ευκαιρίας προϊόντος Α} \\ &\text{σε μονάδες του προϊόντος Β} = \frac{\text{Μονάδες του Β που θυσιάζονται}}{\text{Μονάδες του Α που παράγονται}} = \frac{\Delta B}{\Delta A} \end{aligned}$$

Διάκριση Κόστους

Β. Οριακό Κόστος: Δείχνει τον ρυθμό με τον οποίο μεταβάλλεται το συνολικό κόστος όταν μεταβάλλεται η παραγωγή κατά μία μονάδα.

$$\text{Οριακό Κόστος (MC)} = \frac{\text{ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ (\Delta(TC))}{\text{ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ (\Delta Q)}$$

Με δεδομένο ότι το σταθερό κόστος δεν μεταβάλλεται έχουμε το εξής:

$$\text{Οριακό Κόστος (MC)} = \frac{\text{ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ (\Delta(VC))}{\text{ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ (\Delta Q)}$$

Διάκριση Κόστους

Γ. Πρότυπο Κόστος: Είναι το κόστος παραγωγής το οποίο επιτυγχάνεται όταν μία οικονομική μονάδα λειτουργεί κάτω από ιδανικές συνθήκες παραγωγής. Περιλαμβάνει ακριβείς μετρήσεις των κάτωθι:

- των ποσοτήτων των υλικών που αναλώνονται,
- του χρόνου άμεσης εργασίας που απαιτείται,
- των ποσοτήτων των λοιπών στοιχείων κόστους π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα, ατμός, νερό, συντηρήσεις και επισκευές κ.ά.

Στοιχεία Κόστους Μεταποίησης

Το κόστος μεταποίησης διαμορφώνεται από διάφορα στοιχεία, μέσα παραγωγής, συντελεστές παραγωγής και υλικά που αποτελούν δαπάνες (κέντρα κόστους) για τις μεταποιητικές μονάδες και είναι τα κάτωθι:

- 1. Η αξία της α' ύλης:** Περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται για να αποκτηθεί η α' ύλη. Είναι σχετικά **μικρής αξίας** στα φυτικής προέλευσης αγροτικά προϊόντα με ταυτόχρονα όμως **μικρή απόδοση** σε τελικό προϊόν. Συνεπώς, η εν λόγω ποσότητα που απαιτείται είναι σημαντική. Αντίθετα, η α' ύλη που έχει ζωική προέλευση είναι **μεγάλης αξίας** αλλά κατά την επεξεργασία της παρουσιάζει **υψηλές αποδόσεις**.
- 2. Ο τόκος του μόνιμου κεφαλαίου:** Περιλαμβάνει τον **ετήσιο τόκο** των **κεφαλαίων** που επενδύθηκαν στα πάγια περιουσιακά στοιχεία της μονάδας όπως έδαφος, κτίρια, μηχανήματα. Υπολογίζεται πάντα για ολόκληρο το παραγωγικό έτος.

Στοιχεία Κόστους Μεταποίησης

- 3. Αποσβέσεις:** Αντιπροσωπεύουν την αξία της φθοράς των πάγιων περιουσιακών στοιχείων και ενσωματώνονται στις ετήσιες συνολικές δαπάνες της επιχείρησης. Τέτοια περιουσιακά στοιχεία είναι μηχανήματα, κτίρια, μηχανολογικές εγκαταστάσεις (όχι έδαφος) και υπολογίζονται πάντα για όλο το παραγωγικό έτος.
- 4. Συντήρηση και επισκευές:** Αφορούν δαπάνες εργασίας, υλικών και ανταλλακτικών για τη συντήρηση και επισκευή όλου του εξοπλισμού μίας μονάδας.
- 5. Ασφάλιστρα:** Είναι οι ετήσιες δαπάνες για την ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων έναντι φυσικών κινδύνων.
- 6. Φόρος:** Αφορά τον φόρο ιδιοκτησίας ή φόρο ακίνητης περιουσίας που καθορίζεται από τη φορολογική πολιτική και είναι σταθερός για όλο το έτος.

Στοιχεία Κόστους Μεταποίησης

- 7. Η αμοιβή ανθρώπινης εργασίας:** Η αμοιβή για το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στη μεταποιητική μονάδα σε μόνιμη βάση ή περιοδική (μισθός, ημερομίσθιο, ωρομίσθιο).
- 8. Η αξία υλικών συσκευασίας:** Η δαπάνη για υλικά συσκευασίας.
- 9. Ο τόκος κεφαλαίου κίνησης:** Προέρχεται από τα ποσά που διατίθενται για π.χ. αγορά α' ύλης, αμοιβές προσωπικού κ.ά. και συνθέτουν το κεφάλαιο κίνησης.
- 10. Δαπάνες καυσίμων:** Είναι οι δαπάνες για καύσιμα (πετρέλαιο ή φυσικό αέριο) ή ηλεκτρική ενέργεια και είναι σημαντικές στις βιομηχανίες αγροτικών προϊόντων.
- 11. Λοιπές Δαπάνες:** Κάθε μορφής δαπάνη που δεν συμπεριλαμβάνεται στις προηγούμενες.

Ταξινόμηση δαπανών

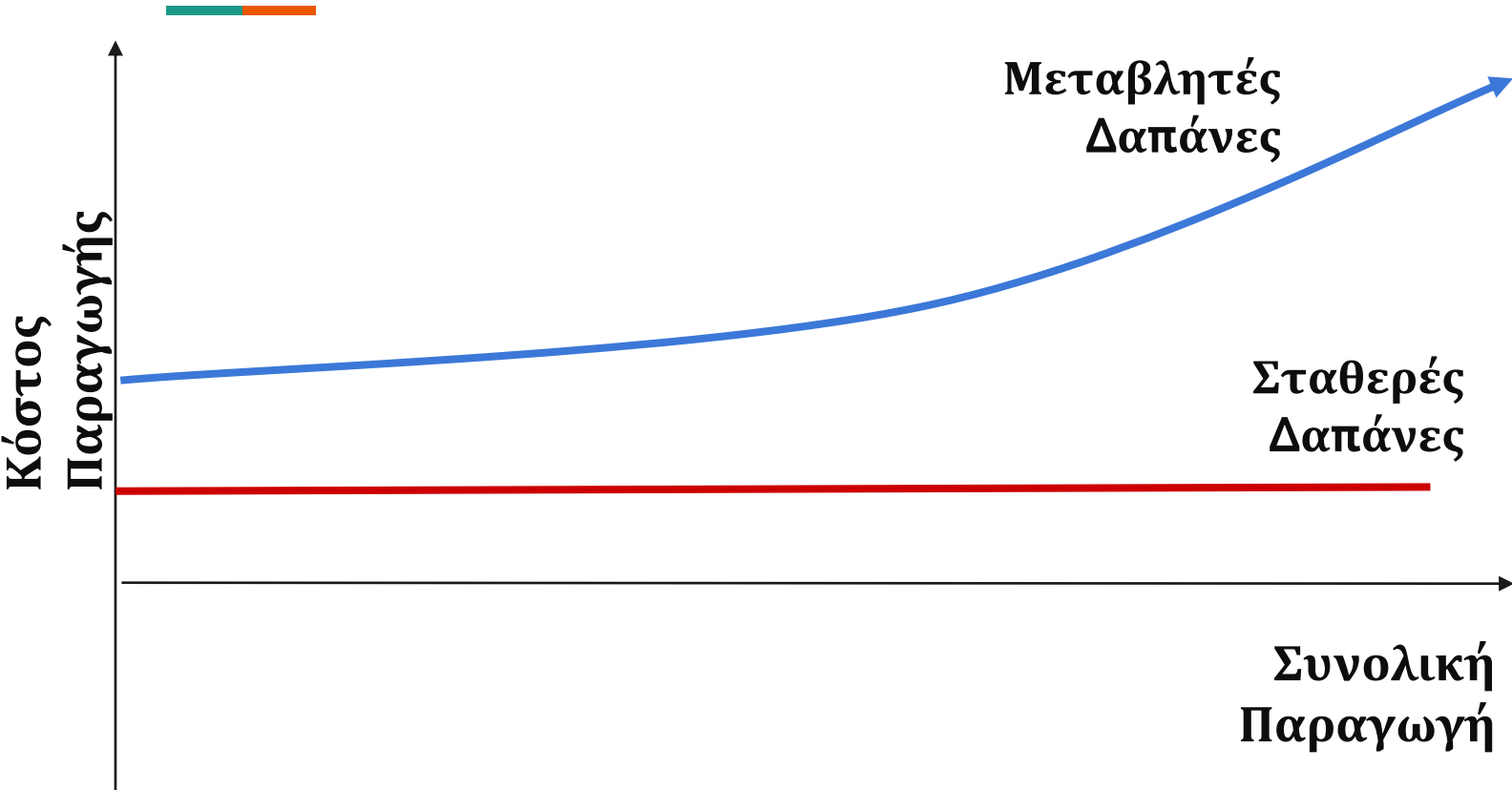

Σταθερές Δαπάνες: Είναι εκείνες που το ύψος τους είναι **ανεξάρτητο από την ποσότητα του παραγόμενου προϊόντος**. Υπάγονται ο τόκος του πάγιου κεφαλαίου, οι αποσβέσεις, τα ασφάλιστρα, οι αμοιβές προσωπικού, η συντήρηση και οι επισκευές.

Μεταβλητές Δαπάνες: Είναι εκείνες που **μεταβάλλονται σε σχέση με την ποσότητα και τη διάρκεια λειτουργίας του εργοστασίου**. Υπάγονται η αξία α' ύλης, η αξία υλικών συσκευασίας, η δαπάνη καυσίμων και ενέργειας, οι τόκοι του κεφαλαίου κίνησης, η συντήρηση και οι επισκευές.

Ταξινόμηση δαπανών

Ταξινόμηση δαπανών

Όταν σε μια επιχείρηση μεταποίησης παράγονται δύο ή περισσότερα τελικά προϊόντα οι δαπάνες που γίνονται για κάθε ένα τελικό προϊόν δεν είναι ευδιάκριτες.

Έστω ότι η επιχείρηση Α παράγει **τοματοπολτό** και **χυμό ντομάτας**. Μέχρι ενός σταδίου επεξεργασίας της α' ύλης (τομάτας) οι δαπάνες είναι κοινές για όλα τα παραγόμενα προϊόντα. Αυτού του είδους οι δαπάνες ονομάζονται **γενικές δαπάνες**.

Μετά την έναρξη της ειδικής επεξεργασίας για κάθε τελικό προϊόν οι δαπάνες που το βαρύνουν είναι συγκεκριμένες και ονομάζονται **ειδικές δαπάνες**.

Υπολογισμός Κόστους Μεταποίησης

Για να υπολογίσουμε το κόστος μεταποίησης ενός προϊόντος θα πρέπει να υπολογιστεί το **μερίδιο που του αναλογεί από τις γενικές δαπάνες** δηλαδή να επιμερίσουμε τις γενικές δαπάνες για κάθε κλάδο παραγωγής.

Α' τρόπος

$$\text{Συντελεστής Καταλογισμού (ΣΚ)} = \frac{\text{ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ (ΓΕ)}}{\text{ΒΑΣΗ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΒΚ)}}$$

όπου η Βάση Καταλογισμού γίνεται **αυθαίρετα** και μπορεί να εξαρτάται από τους εξής παράγοντες:

- Το **είδος** και τη **φύση** των **γενικών δαπανών**.
- Τη **φύση** των **κλάδων** παραγωγής.
- Την **ευκολία** που παρέχεται στους υπολογισμούς.

Υπολογισμός Κόστους Μεταποίησης

Β' τρόπος

Η μέθοδος των ακαθάριστων εισπράξεων: Οι γενικές δαπάνες επιμερίζονται ανάλογα με τη συμβολή των κλάδων παραγωγής στη διαμόρφωση του ύψους των ακαθάριστων εισπράξεων.

Υπολογισμός Κόστους Μεταποίησης

Έστω ότι μια μονάδα παραγωγής τροφίμων παράγει **κομπόστα ροδάκινου** και **χυμό ροδάκινου** με τα παρακάτω στοιχεία:

Γενικές Δαπάνες: 40.000 ευρώ.

1η παραγωγή: 150.000 κιλά κομπόστας αξίας 120.000 ευρώ με ειδικές δαπάνες 55.000 ευρώ.

2η παραγωγή: 200.000 κιλά χυμός αξίας 130.000 ευρώ με ειδικές δαπάνες 35.000 ευρώ.

Ερώτηση: Ποιό το κόστος παραγωγής ανά προϊόν;

Υπολογισμός Κόστους Μεταποίησης

Βήμα 1ο: Υπολογισμός ΣΚ

Ως ΒΚ θεωρούμε τη συνολική αξία των προϊόντων, άρα $120.000 + 130.000 = 250.000$ ευρώ

Επομένως $\Sigma\text{Κ} = \Gamma\Delta / \text{ΒΚ} = 40.000 / 250.000 = 0,16$

Βήμα 2ο: Εφαρμογή ΣΚ στη συνολική αξία

Κομπόστα: $120.000 * 0,16 = 19.200$ ευρώ

Χυμός: $130.000 * 0,16 = 20.800$ ευρώ

Βήμα 3ο: Υπολογισμός Συνολικών Δαπανών

Κομπόστα: $19.200 + 55.000 = 74.200$ ευρώ

Χυμός: $20.800 + 35.000 = 55.800$ ευρώ

Βήμα 4ο: Υπολογισμός Κόστους Παραγωγής (Συν. Δαπάνες / Συν. Μον. Προϊόντος)

Κομπόστα: $74.200 / 150.000 = 0,495$ ευρώ / κιλό

Χυμός: $55.800 / 200.000 = 0,279$ ευρώ / κιλό

Απογραφή Γεωργικής Επιχείρησης

Είναι η λεπτομερής καταμέτρηση και καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων της γεωργικής επιχείρησης. Περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- 1. Σχέδιο παραγωγής επιχείρησης:** Περιλαμβάνονται συνοπτικά οι κλάδοι παραγωγής και η ποσοτική συμμετοχή κάθε κλάδου στη σύνθεση της επιχείρησης.
- 2. Απογραφή των κατασκευών:** Περιλαμβάνει είδος, αρχική αξία, απόσβεση και αξία στο τέλος του έτους.
- 3. Απογραφή μηχανημάτων:** Περιλαμβάνει είδος μηχανήματος, αρχική αξία, απόσβεση και αξία στο τέλος του έτους.
- 4. Περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν σε τρίτους.**
- 5. Δάνεια και οφειλές προς τρίτους.**